DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 14 september 2000 *

I mål C-16/99,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Cour administrative (Luxemburg), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Ministre de la Santé

och

Jeff Erpelding,

angående tolkningen av rådets direktiv 93/16/EEG av den 5 april 1993 om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis (EGT L 165, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 102),

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D.A.O. Edward (referent) samt domarna L. Sevón, P. Jann, H. Ragnemalm och M. Wathelet,

generaladvokat: P. Léger,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— J. Erpelding, genom advokaten A. Kronshagen, Luxemburg,

— Italiens regering, genom professor U. Leanza, chef för avdelningen för diplomatiska tvister vid utrikesministeriet, i egenskap av ombud, biträdd av G. Aiello, avvocato dello Stato,

— Finlands regering, genom statsombudet T. Pynnä, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren C. Tufvesson och B. Mongin, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 13 januari 2000 av: J. Erpelding, företrädd av advokaten A. Kronshagen, Italiens regering, företrädd av F. Quadri, avvocato dello Stato, och kommissionen, företrädd av B. Mongin,

och efter att den 13 januari 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Cour administrative (Luxemburg) har genom beslut av den 21 januari 1999, som inkom till domstolens kansli den 25 januari samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt två frågor om tolkningen av rådets direktiv 93/16/EEG av den 5 april 1993 om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis (EGT L 165, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 4, s. 102).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Jeff Erpelding och det luxemburgska ministère de la Santé (hälsovårdsministeriet) avseende ministeriets beslut att inte bevilja Erpelding tillstånd att i Luxemburg använda yrkestiteln specialistläkare inom kardiologi.

Tillämplig lagstiftning

Direktiv 93/16

3 Direktiv 93/16 syftar till att underlätta läkares fria rörlighet och till ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis. Artikel 6 i direktivet är tillämplig på utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för två eller flera medlemsstater och har följande lydelse:

"Varje medlemsstat, där det på detta område finns bestämmelser i lagar och andra författningar, skall erkänna de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som tilldelas medborgare i medlemsstaterna av andra medlemsstater i enlighet med artikel 24, 25, 27 och 29 och som finns uppräknade i artikel 7 genom att ge dessa bevis samma innebörd inom sitt territorium som dem som medlemsstaten själv utfärdar."

4 I de artiklar som anges i artikel 6 — med undantag för artikel 7 — samordnas nationella regler om verksamhet som specialistläkare, i syfte att uppnå ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis. I artiklarna föreskrivs bland annat — enligt fjortonde övervägandet i direktiv 93/16 — "vissa minimikriterier... för rätten att påbörja specialistutbildning, minimitiden för utbildningen, utbildningsformen och den plats där den skall genomföras samt den tillsyn som bör utövas över utbildningen".

5 I artikel 7, i dess lydelse efter Republiken Österrikes anslutning till Europeiska unionen (se Akt om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för

Europeiska unionen och om anpassning av fördragen, EGT C 241, 1994, s. 21, och EGT L 1, 1995, s. 1, svensk version, onumrerat specialnummer, ISSN 1022-9256, och särskilt bilaga I, XI, D, III, 1 d) föreskrivs följande:

"1. De utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som avses i artikel 6 skall ha utfärdats av de behöriga myndigheter eller organ som finns uppräknade i artikel 5.2 och motsvara de benämningar som finns uppräknade i punkt 2 i denna artikel med avseende på de medlemsstater som tillhandahåller specialistutbildningen i fråga.

2. De benämningar som allmänt används i medlemsstaterna och som motsvarar specialistutbildningarna i fråga är följande:

...

— *kardiologi*:

...

Luxemburg: kardiologi och angiologi

..."

6 Internmedicin finns med bland de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för samtliga medlemsstater och kan således, enligt artiklarna 4 och 5 i direktiv 93/16, erkännas automatiskt i samtliga medlemsstater. Detta gäller dock inte kardiologi, som finns med bland de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för specialister som är gemensamma för två eller flera medlemsstater, varför utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för kardiologi endast erkänns automatiskt vad avser de medlemsstater som anges i artikel 7.2 i direktiv 93/16. Som framgår av punkt 5 ovan anges i nämnda artikel, i dess lydelse efter Republiken Österrikes anslutning till Europeiska unionen, Luxemburg, vad avser kardiologi, medan inget sägs vad gäller Österrike.

7 Artikel 8 i direktiv 93/16 har följande lydelse:

"1. Medborgare i medlemsstaterna som vill förvärva utbildnings-, examens- eller andra behörighetsbevis för specialister som inte nämns i artikel 4 och 6 eller som inte utfärdas i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet, trots att de nämns i artikel 6, får av värdlandet åläggas att uppfylla de utbildningsvillkor som fastställts för specialiteten i fråga i dess egna lagar och andra författningar.

2. Värdlandet skall emellertid helt eller delvis ta hänsyn till de utbildningar som avslutats av de medborgare som avses i punkt 1 och som styrkts genom utbildnings-, examens- eller andra behörighetsbevis utfärdade av de behöriga myndigheterna i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet, förutsatt att villkoren för dessa utbildningar motsvarar dem som i värdlandet krävs för specialistutbildningen i fråga.

3. Sedan de behöriga myndigheterna eller organen i värdlandet på grundval av företedda utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis har kontrollerat den utbildning som läkaren genomgått med avseende på dess längd och innehåll, skall de informera läkaren om den kompletterande utbildning som krävs och vilka områden den skall omfatta."

8 I artikel 10.1 i direktivet, som återfinns i kapitel V, med rubriken "Användning av akademisk titel", föreskrivs följande:

"Med beaktande av artikel 19 skall värdlandet se till att medborgare i medlemsstaterna som uppfyller villkoren i artikel 2, 4, 6 och 9 får rätt att använda den erkända akademiska titeln eller en eventuell förkortning av denna i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet på språket eller språken i det landet. Värdlandet får kräva att denna titel åtföljs av namnet på och platsen för den institution eller examensnämnd som utfärdat den. [Översättarens anmärkning: Av den andra meningen framgår att uttrycket 'ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet' syftar på den stat där beviset har utfärdats.]"

9 Artikel 19, som ingår i kapitel VI, med rubriken "Bestämmelser för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster när det gäller verksamhet som läkare", har följande lydelse:

"Om användningen av yrkestiteln för sådan verksamhet som avses i artikel 1 är reglerad i ett värdland, skall medborgare från andra medlemsstater som uppfyller villkoren i artikel 2, 9.1, 9.3 och 9.5 använda den titel i värdlandet, som i det landet motsvarar denna utbildningsnivå, även i dess förkortade form.

Första stycket skall även tillämpas på användningen av yrkestiteln som specialist för de läkare som uppfyller villkoren i artikel 4 och 6 samt artikel 9.2, 9.4, 9.5 och 9.6."

Den nationella lagstiftningen

10 Artiklarna 10 och 19 i direktiv 93/16 har införlivats med luxemburgsk rätt genom artikel 5.3 respektive 5.2 i lag av den 29 april 1983, i dess lydelse enligt lag av den 31 juli 1995, om utövande av yrkena läkare, tandläkare och veterinär (*Mémorial* A 1995, s. 1802).

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

11 Jeff Erpelding erhöll den 30 mars 1985 den österrikiska examen "Doktor der gesamten Heilkunde" från universitetet i Innsbruck, och hans examensbevis bekräftades den 11 april av det luxemburgska utbildningsministeriet.

12 Han erhöll den 10 april 1991 Österreichische Ärztekammers tillstånd att utöva läkaryrket som "Facharzt für innere Medizin". Genom beslut av Luxemburgs hälsovårdsminister av den 29 augusti 1991 erhöll han tillstånd att i Luxemburg utöva läkaryrket som specialistläkare inom internmedicin ("médecin spécialiste en médecine interne").

13 Den 11 maj 1993 gav Österreichische Ärztekammer honom den akademiska titeln "Facharzt für innere Medizin — Teilgebiet Kardiologie". Genom beslut av den 9 juli 1993 gav hälsovårdsministern honom tillstånd att, förutom yrkestiteln specialistläkare inom internmedicin, använda sin akademiska titel på det språk

som används i den stat där han genomgått denna utbildning, nämligen "Fachartzt für innere Medizin, Teilgebiet Kardiologie".

14 Den 15 april 1997 meddelade Jeff Erpelding hälsovårdsministern att han hade för avsikt att uteslutande ägna sig åt kardiologi, varför han erbjöd sig att avstå från att använda yrkestiteln "médecin spécialiste en médecine interne", under förutsättning att han i stället fick använda sig av yrkestiteln "médecin spécialiste en cardiologie".

15 Genom beslut av den 25 april 1997 avslog hälsovårdsministern denna begäran med motiveringen att kardiologi inte utgör en specialisering som erkänns av de österrikiska myndigheterna, varför Jeff Erpelding inte har rätt att utöva läkaryrket på detta specialområde. Ministern tillade att han inte har möjlighet att transkribera utländska examensbevis och att den luxemburgska lagstiftningen endast ger möjlighet att erkänna examensbevis enligt deras ordalydelse.

16 Jeff Erpelding väckte talan mot detta beslut. Tribunal administratif ogiltigförklarade beslutet genom dom av den 18 februari 1998 med motiveringen att beslutet bland annat stred mot artikel 19 i direktiv 93/16.

17 Luxemburgs hälsovårdsminister överklagade den 31 mars 1998 denna dom till Cour administrative.

18 Cour administrative ansåg att tvistens lösning berodde på tolkningen av dels artikel 19 i direktiv 93/16 rörande användning av yrkestiteln läkare, dels

artikel 10, rörande användning av en akademisk titel inom medicin, varför den beslutade att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Kan artikel 19 i direktiv 93/16/EEG om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, i en stat där det på detta område finns bestämmelser i lagar och andra författningar, tillämpas på en sökande som har erhållit ett utbildningsbevis i en annan medlemsstat, men denna utbildning inte förekommer i förteckningen över specialistutbildningar i artikel 7 i direktivet, och denna sökande begär att med stöd av sin utbildning från en annan medlemsstat få använda motsvarande yrkestitel i värdmedlemsstaten?

För det fall den första frågan besvaras nekande:

2) Medför artikel 10 i direktivet i fråga endast en möjlighet för personer som har erhållit ett utbildningsbevis i en annan medlemsstat att använda sin akademiska titel och en eventuell förkortning av denna, eller skall direktivet tvärtom tolkas så, att den akademiska titeln endast får anges på det språk som används i det land där den har utfärdats och att värdmedlemsstaten saknar möjlighet att tillåta att dessa personer använder motsvarande titlar på värdmedlemsstatens språk och enligt den nomenklatur som gäller där?"

Räckvidden av tolkningsfrågorna

19 Tolkningsfrågorna rör tolkningen av artiklarna 10 och 19 i direktiv 93/16 och Jeff Erpeldings rätt att i Luxemburg, med stöd av sitt utbildningsbevis "Facharzt

für innere Medizin — Teilgebiet Kardiologie" som han erhållit i Österrike år 1993, använda yrkestiteln "médecin spécialiste en cardiologie".

20 Tolkningsfrågorna rör inte de utbildningsvillkor som en läkare måste uppfylla för att kunna erhålla ett luxemburgskt utbildningsbevis för "médecin spécialiste en cardiologie", på grundval av ett österrikiskt utbildningsbevis och med tillämpning av artikel 8 i direktiv 93/16. De rör inte heller huruvida detta österrikiska utbildningsbevis eventuellt kan erkännas som likvärdigt ett luxemburgskt utbildningsbevis för "médecin spécialiste en cardiologie" med tillämpning av den så kallade Vlassopoulou-rättspraxisen (se härvid dom av den 7 maj 1991 i mål C-340/89, Vlassopoulou, REG 1991, s. I-2357, svensk specialutgåva, volym 11, s. 189, och senast dom av den 14 september 2000 i mål C-238/98, Hocsman, REG 2000, s. I-6623).

21 Eftersom varken artikel 8 i direktiv 93/16 eller Vlassopoulou-rättspraxisen omnämns i begäran om förhandsavgörande, anförde ingen vid förhandlingen någon invändning mot att EG-domstolens svar inskränks till att avse tolkningen av artiklarna 10 och 19 i nämnda direktiv.

Den första frågan

22 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida en läkare som har ett utbildningsbevis för specialistläkare som har utfärdats i en annan medlemsstat, men denna specialistutbildning inte finns med på förteckningen i artikel 7 i direktiv 93/16, kan åberopa artikel 19 i direktivet för att använda sig av motsvarande yrkestitel som specialistläkare i värdmedlemsstaten.

23 Genom direktiv 93/16 har det införts ett system för automatiskt och obligatoriskt ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för

läkare och specialistläkare som utfärdas av medlemsstaterna för medborgare i medlemsstaterna, i enlighet med artiklarna 3, 5 och 7 i direktivet.

24 Detta system för automatiskt och obligatoriskt erkännande skulle vara ofullständigt och dess effektivitet skulle allvarligt äventyras om de som drar nytta av det inte skulle ha rätt att använda den yrkestitel för läkare eller, i förekommande fall, specialistläkare som gäller i värdmedlemsstaten. Utan denna rätt att använda värdmedlemsstatens titlar skulle de som drar nytta av nämnda system för ömsesidigt erkännande sakna möjlighet att underrätta berörda parter om sina yrkeskvalifikationer på samma sätt och under samma villkor som gemenskapsmedborgare som har erhållit en sådan titel i värdmedlemsstaten.

25 Rätten att i värdmedlemsstaten använda titeln läkare eller, i förekommande fall, specialistläkare på denna stats språk och i enlighet med den nomenklatur som gäller där, är således en nödvändig följd av det system för ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som införts genom direktiv 93/16.

26 Denna tolkning gäller emellertid endast för de fall där de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare eller specialistläkare som är i fråga uppfyller nödvändiga minimivillkor för att kunna bli föremål för detta automatiska och obligatoriska ömsesidiga erkännande. Det står således helt i överensstämmelse med systemet för ömsesidigt erkännande att artikel 19 i direktiv 93/16 endast tillerkänner gemenskapsmedborgare som uppfyller kraven i första respektive andra stycket i denna bestämmelse rätt att använda yrkestiteln läkare eller, i förekommande fall, specialistläkare.

27 Svaret på den första frågan blir således att, i ett fall där en läkare har ett utbildningsbevis för specialistläkare som har utfärdats i en annan medlemsstat,

men denna specialistutbildning inte finns med på förteckningen i artikel 7 i direktiv 93/16, han inte kan åberopa artikel 19 i direktivet för att använda sig av motsvarande yrkestitel som specialistläkare i värdmedlemsstaten.

Den andra frågan

28 Den hänskjutande domstolen anser att artikel 10 i direktiv 93/16 kan tolkas på två sätt. Enligt den första tolkningen medför nämnda bestämmelse endast en möjlighet för de personer som drar nytta av systemet med ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, som har införts genom direktivet, att använda sin akademiska titel på det språk som används i det land som beviset har utfärdats i. Enligt den andra tolkningen innebär samma bestämmelse att, trots att de personer som drar nytta av systemet med ömsesidigt erkännande ges en sådan möjlighet, värdmedlemsstaten saknar möjlighet att tillåta att dessa personer använder motsvarande titlar på värdmedlemsstatens språk och enligt den nomenklatur som gäller där.

29 Direktiv 93/16 reglerar rätten för de personer som drar nytta av systemet med ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, som har införts genom direktivet, att använda dels yrkestiteln läkare eller specialistläkare, dels motsvarande akademiska titel i värdmedlemsstaten.

30 Eftersom varje inskränkning i rätten att i värdmedlemsstaten använda en akademisk titel som har erhållits i en annan medlemsstat gör denna titel mindre attraktiv, och således försvårar utövandet av de grundläggande friheter som garanteras genom fördraget, måste en sådan inskränkning uppfylla fördragets krav (se dom av den 31 mars 1993 i mål C-19/92, REG 1993, s. I-1663, punkt 32; svensk specialutgåva, volym 14, s. 167). Gemenskapslagstiftningen,

däribland artikel 10 i direktiv 93/16, som den hänskjutande domstolens fråga rör, skall tolkas mot bakgrund av detta krav.

31 Artikel 10.1 första meningen i direktiv 93/16 upprepar i huvudsak vad som sägs i nionde övervägandet i direktivet, nämligen att, då ett direktiv om ömsesidigt erkännande av examensbevis inte nödvändigtvis innebär likvärdighet när det gäller den utbildning som dessa bevis avser, rätten att använda yrkestitlar på grundval av utbildningen endast bör vara tillåten på det språk som används i läkarens ursprungsland eller senaste hemvistland.

32 Artikel 10.1 första meningen i direktiv 93/16 skall således tolkas så, att denna bestämmelse endast rör rätten för de personer som drar nytta av systemet med ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, som har införts genom direktivet, att använda sin akademiska titel och en eventuell förkortning av denna på det språk som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet. Varken bestämmelsens lydelse eller systematiken i direktiv 93/16 talar för att värdmedlemsstaten skulle sakna möjlighet att i det egna landet tillåta att dessa personer använder denna titel eller en motsvarande titel på ett annat språk än det som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet.

33 Svaret på den andra frågan blir således att artikel 10.1 första meningen i direktiv 93/16 skall tolkas så, att denna bestämmelse endast rör rätten för de personer som drar nytta av systemet med ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, som har införts genom direktivet, att använda sin akademiska titel och en eventuell förkortning av denna på det språk som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet, utan att detta inverkar på värdmedlemsstatens möjlighet att i det egna landet tillåta att dessa personer använder denna titel eller en motsvarande titel på ett annat språk än det som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet.

Rättegångskostnader

34 De kostnader som har förorsakats den italienska och den finländska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 21 januari 1999 har ställts av Cour administrative — följande dom:

1) I ett fall där en läkare har ett utbildningsbevis för specialistläkare som har utfärdats i en annan medlemsstat, men denna specialistutbildning inte finns med på förteckningen i artikel 7 i rådets direktiv 93/16/EEG av den 5 april 1993 om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande

av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, kan han inte åberopa artikel 19 i direktivet för att använda sig av motsvarande yrkestitel som specialistläkare i värdmedlemsstaten.

2) Artikel 10.1 första meningen i direktiv 93/16 skall tolkas så, att denna bestämmelse endast rör rätten för de personer som drar nytta av systemet med ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis, som har införts genom direktivet, att använda sin akademiska titel och en eventuell förkortning av denna på det språk som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet, utan att detta inverkar på värdmedlemsstatens möjlighet att i det egna landet tillåta att dessa personer använder denna titel eller en motsvarande titel på ett annat språk än det som används i ursprungslandet eller det senaste hemvistlandet.

Edward Sevón Jann

Ragnemalm Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 september 2000.

R. Grass D.A.O. Edward

Justitiesekreterare Ordförande på femte avdelningen